

Naša gospodarska organizacija.

—g Za Porekarjev temeljni kamen so nadalje darovali Uč. domu v Mariboru: Ludovik in Tončka Šijanec 40 Din, Martin Spindler, namestnik fin. direktorja v Ljubljani, 200 Din. — Uč. dom je razposlal nekaj nabiralnih pol posameznikom v mariborskem okrožju ter je trdno uverjen, da bo zbirka v počastitev spomina pokojnega Porekarja tvorila trden temeljni kamen bodočemu domu.

Mladinska Matica.

Prihodnja seja M. M. bo v petek ob 18. uri.

Izid tekmovanja za nagrade rednih publikacij bo znan tekom prihodnjega tedna. Mnogo rokopisov je dospelo tajništvu šola zadnje dni decembra in literarni odsek se ni mogel vseh preценiti.

Četrta številka »Našega roda« je zopet prav bogata. V verzih se nam predstavlja Stano Kosovel z lepo pesmijo, pisano v narodnem slogu. Zdravko Ocvirk in Venceslav Winkler pa imata vsak po en zimski motiv. Beletistična proza je tudi tokrat prav pestra. Nadaljujejo se Ribičičeve »Zabe«, L. Mrzel in Bogomir Magajna, ki jih kritika smatra za najnadarjenejša predstavnika mlajših slovenskih pisateljev, imata vsak svojo črtico. Mrzelova »Roža« je zanimiva stvar, prepoeje na liriko, Magajnov »Kostihrom« pa razposajeno delce, polno humorja. Zelo občuten je Oroslove Javornikove »Rudarjev otrok«, Lojze Zupanc priobčuje »Zaklad«, ki je natrpan zanimivih belokranjskih rekov in pregovorov. O. Hudaless pa, ki pozna okus in želje naših bralcev, priobčuje daljšo prijetno črtico »Mati je ozdravela«. V rubriki Naši možje ima Anton Podbevšek prav zanimivo studijo o Tonetu Kralju, v rubriki Doma in po svetu pa dr. Reya »Novo leto v švicarskih Alpah«. Zanimive so rubrike Vprašanja in odgovori, Cicibanov rod, Za pridne roke in Mladina piše. — Tudi ilustrativen del lista je prav pester. V tem delu sodelujejo: Justin Pavlovec, Gorše, Tone Kralj in Olaf Globočnik.

Pisatelj in kritik L. Mrzel piše o Lovrenčičevi knjigi »Tiho življenje« v »Jutru« med drugim: ... Šest legend plodovitega našega pripovednika, čigar mehka beseda rada govori srcu. Snov je vzeta iz domačega sveta in legende so polne tople domačnosti. Knjiga »Tiho življenje« bo plemenito vplivala na mlado fantazijo. Posebno vrednost ji dajejo prav posrečene ilustracije slikarja Božidarja Jakca. — Podobna ocena je izšla tudi v zagrebški »Istri«.

V zadevi mladinske literature je izdala kraljevska banska uprava nastopni važni odlok:

Po poročilih, ki jih je prejela kraljevska banska uprava glede naročnikov na list »Jugoslovenec« in drugih mladinskih listov, je razvidno, da se večina učiteljstva zaveda važnosti mladinske literature in da stori za njeno širjenje svojo dolžnost, ponekod še več kot svojo dolžnost. Vendar pa obstojajo v Dravski banovini šole, ki ne poznajo ne enega mladinskega lista. To dejstvo je najstrožje obsojati in se tudi s splošno gospodarsko krizo ne da opravičiti, kajti cene mladinskih listov niso tako visoke, da bi jih proračuni krajevnih šolskih odborov ne zmogli. Mnogo šol, ki niso naročene na noben slovenski mladinski list, so se naročile na list »Jugoslovenec« v lepem številu, ena izmed teh jih je razpečala celo 41 izvodov. To dokazuje, da je med mladino dovolj

ZAMENJAMO

vaš rabljeni baterijski aparat za novo tipo za popoln priključek na električni tok, proti zmernemu doplačilu, ki ga je možno plačati tudi v obrokih. **Zahtevajte takoj ponudbe z navedbo aparata, ki ga hočete zamenjati.**

RADIO

LJUBLJANA - MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 5

razumevanja za mladinsko literaturo, kjer ne manjka dobre volje med učiteljstvom. Učitelj, ki ga ne zanima, kaj mladina čita in ki ne skuša z dobrim čtivom tudi izven šole vplivati na miselnost otrok, tak učitelj se povsem ne zaveda svojega poslanstva in ne bo ne v šoli ne izven nje dosegel uspehov trajne vrednosti.

Poleg propagande za širjenje dobrega mladinskega čtiva je učiteljeva dolžnost, da tudi sam pozna mladinsko literaturo in pazno zasleduje njen razvoj. Kajti ni vseeno, kakšnih knjig se mladina poslužuje v najsubtilnejši življenjski dobi. Učitelj je v prvi vrsti poklican, da kontrolira mladinsko čtivo in mu s posrednim ali neposrednim sodelovanjem in z nasveti določa smer. Zaradi tega poziva kraljevska banska uprava sreske nadzornike, da pri svojih inšpekcijskih posvetjih odnosu učiteljstva do mladinskega slovstva posebno pažnjo.

SPOMINJAJTE SE UČITELJSKIH DOMOV V LJUBLJANI IN MARIBORU!

Učiteljski pevski zbor JUU.

—pev Za pevski tečaj, ki se bo vršil 31. januarja, 1. in 2. februarja, prijavite takoj, če potrebujete prenočišče. Pričakujemo točne in polnoštevilne udeležbe.

—pev Dolžniki za pesmarico: »Mladini ob 100letnici rojstva Fr. Levstika« — ne pozabite na obveznosti napram UPZ.

Ekskurzijški odsek.

—e Ekskurzijški odsek JUU ima uradne ure v prostorih JUU razen srede vsak dan od 18. do 19. ure, ob sredah pa od 15. do 18. ure. V kratkem razpošljemo na društva dogovor s hotelirji radi popusta učiteljstvu pri prenočiščih in prehrani.

Šolski radio.

—r Program za XI. teden. V torek, dne 26. januarja: Dolina gradov. Predava g. Pirnat Viktor. I.—III. V petek, dne 29. januarja: Ob obletnici potresa v naših krajih. Predava g. Horn Pero. I.—III.

—r Na dan Sv. Save, dne 27. januarja ob 8. uri bo prenos svetosavske proslave s I. drž. realne gimnazije v Ljubljani. Šole — vključite aparate!

Stanovska organizacija JUU iz društev:

Vabila:

— SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO V KOČEVJU ima redno zborovanje v Kočevju dne 6. februarja 1952 ob 11. uri v osnovni šoli s sledečim dnevnim redom: 1. Predavanje: Dr. H. Thuma: Misli Tolstoja o vzgoji. 2. Predsednikovo poročilo in dopisi. 3. Poročilo o mladinskem tisku. 4. Slučajnosti. — Odbor.

— Učiteljsko društvo za ormoški okraj bo zborovalo 6. februarja t. l. ob pol 9. uri v Ormožu. — Odbor.

— SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ KRANJ zboruje 9. februarja 1952 ob 9. uri v Kranju na Pungratu. Dnevni red: Poročila odbora, — predavanje dr. Miss Frante »O šolski higieni«, — o rezultatu loških prijav glede ločitve poročila tov. F. Roje, — predlogi, — slučajnosti. — Josip Lapajne, predsednik.

Poročila:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO SV. LENART je zborovalo dne 12. decembra 1951. pri Sv. Lenartu. — Udeležba 48%.

1. Z ozirom na okrožnico JUU sekcija za Dravsko banovino se je sklenilo sledeče:

Ad 1. Stanovsko glasilo ni primorano priobčevati objave in propagandne zadeve društev in ustanov, ki niso včlanjena v JUU, a so le v korist stanu. Uredništvo stanovskega glasila lahko priobčuje take objave, ako je v listu dovolj prostora, lahko pa po svoji uvidevnosti zahteva za te objave oglasne prispevke.

Ad 2. V koliko naj se veže pobiranje članarine in prispevkov za te ustanove z našo članarino in z našimi učit. društvi, se naj svobodno prepušča prizadetim učit. društvom.

Ad 3. V koliko naj se vežejo zborovanja sres. društev s propagandnim in drugim delom ustanov, ki so izven ustanov, se naj ravnatako prepušča prizadetim učit. društvom.

Ad 4. Jako umestno bi bilo, da se ustanovi v banovini velika pedagoška ustanova, katere namen bi bil, združiti na pedagog. t. i. učit. vseh kategorij od univerze do osn. šole v svrhu prirejanja pedagog. predavanj in tečajev in izdajanja pedagog. knjig za učiteljsko in v svrhu izvajanja ostalega programa, ki ga imata pedagoška centrala in S. S. M.

Ad 5. V tej enotni ustanovi naj bi imele poedine kategorije popoln vpliv v zadevah, ki se tičejo njihovega šolstva, tako da bi

imelo JUU edino besedo v zadevah, ki se tičejo osnov. šolstva.

Ad 6. »Popotnik« naj tudi v bodoče, če pride od take ustanove, izdaja sekcija JUU ter naj bo njega vsebina tudi za naprej namenjena v prvi vrsti učiteljstvu osnovnih šol.

Ad 7. Učiteljstvo sreskega društva Sv. Lenart smatra za potrebno, da se ustanovi za Dravsko banovino enotna uradna študijska pedagog. knjižnica po sistemu drugih modernih knjižnic in se v ta namen koncentrirajo tudi sedanje okrajne učit. knjižnice.

Kar se tiče zvišanja članarine za publikacije Slov. šol. matice, obsojamo ukrep odbora SSM, a vendar ne bomo izvajali za letos konsekvenc; bomo pa primorani to storiti v bodoče, ako bi se odbor ne oziral na želje večine učiteljstva.

II. JUU sekcija Ljubljana naj stori potrebne korake, da banovinski šolski odbor v bodoče ne bo reducirala proračunov kraj. šol. odborov na ta način, da bi zniževal postavke »tiskovine in drugo za šol. upraviteljsva«, ker so te postavke predlagane od šol. upraviteljev dovolj nizke in bi zmanjšanje teh vsot le oviralo redno poslovanje šol. upraviteljev.

III. Zborovanje meseca majnika se naj vrši v Radencih (obenem majniški izlet) po možnosti skupno z Ljutomerskim učit. društvom.

IV. Društvo je v principu za to, da se ustanovi lokalni pevski zbor.

Predavanje. Tov. Ferline je predaval o strnjnem pouku v osnovni šoli. Drugi del tega aktualnega in zanimivega predavanja se je moral zaradi pomanjkanja časa preložiti na eno prihodnjih zborovanj.

Predsednik: Fran Golež. Tajnik: Josip Golob.

Na delo za naš dom! Vsa naročila potem U.G.P.

+ J. U. U. SRESKO DRUŠTVO V SLOVENSKE BISTRICI je zborovalo dne 19. decembra 1951. na Pragerskem. Navzočih je bilo 45 tovarišev od 61, t. j. 75%.

Predsednik Miloš Tajnik je podal poročilo o tekočih društvenih zadevah, nakar je učiteljstvo stavilo svoje predloge. Posebno obširno se je obravnavalo vprašanje odtegljajev na račun stanarin. Zborovalci so sprejeli predlog, naj bi se stanovanja ponovno ocenila. Vsi upravitelji pošljejo do 6. januarja 1952. predsedniku društva podatke o zneskih, ki se jim odtegujejo na račun stanarine.

Najbolje bi bilo, da se v tej zadevi vzpostavi status quo, t. j. brezplačno stanovanje brez odtegljajev za upravitelje, ki za svojo odgovornost, položaj in delo itak ne dobivajo posebnih honorarjev.

Šolska Matica je zvišala članarino na 40 Din. Tudi o tem se je razvila živahna debata. Poverjenica ga, Feiglova, ki je za Matico vestno opravljala ta posel celih 20 let, je svojo funkcijo odložila. Soglasno je bil sprejet predlog, da pošlje upravni odbor Šolske Matice vsem šolam našega okoliša po dve položnici: eno za upraviteljsvo, eno za učiteljsvo.

Naša nova pravila so odobrena. Vršil se je nato formalen občni zbor.

Sledilo je predavanje g. Hrena iz Studencev pri Mariboru. Predavatelj je temeljito in zanimivo obravnaval snov: Državni grb kot simbol zedinjene Jugoslavije. Zborovalci so ga nagradili z zasluženim priznanjem.

Ob koncu je sledil razgovor o proslavi 60-letnice obstoja slovenjebistriškega učiteljskega društva. Natančnejši program bo predložil odbor na prihodnjem zborovanju, ki bo februarja v Makolah. Tajnik: Stopar Josip. Predsednik: M. Tajnik.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

A. DEBENAK:

Za „Naš rod“.

Povsod udarja, z vseh strani seka: kriza, kriza... Število naročnikov »Našega roda« je padlo. Od povsod: kako to, kaj delate? Itd. Res je v veliki meri to vzrok, vzroki pa so tudi še drugje, globlje. Na nas vseh naj bo, da jih najdemo, ta v tej, oni v oni strani in da pomagamo. Tako ga bomo najlažje potegnili iz vseobče krize, pa tudi iz njegove!

Da malo posežem nazaj. Od prve izišle številke »Našega roda« sem priredil sam zase malo anketo, kateri prispevki in od katerega avtorja bodo otrokom najbolj po srcu in to na različnih stopnjah. Zanimalo me je in razdoveden sem bil. Pri vsem sem pazil, da je vsako moje vprašanje in hotenje napravljalo v otrocih vtis neprisljenosti in da niso bñi pod vplivom mojega mnenja, ali kakega drugega. Za vsako številko na kak poseben način. Tako sem dobil za 89 naročnikov od II. do VII. razreda različna mnenja in podatke, ki sem si jih skrbno beležil. Zanimivo! (To bi se obširneje dalo razpresti in ugotavljati, pa ni za to tukaj mesto.) Povpraševal pa sem tudi odrasle in tako marsikaj zanimivega iztaknil, ker na splošno: kar ne zanima odraslega, ne bo tudi otroka. Saj pravi Storm: »Če hočeš pisati za mladež, ne smeš pisati za mladež!«

Pa k stvari: Najbolj je potegnil Cicibanovec za seboj Milčinski, tako rekoč vse glasove je dobil in to kot na nižji stopnji, tako na srednji in višji.

Tako samoobsebi izrečenje otrok samih in iz njih samih naj bo merodajno. Če je že, da uberemo to pot, v primeri z dosedanjim:

obratno pot. Razen Milčinskega so jim še posebno ugodili Ribičič: »Čarovnice«, Pirjevec: »Nasredin in njegov osel«, Hudaless: »Triglavorov polet«, Pisano in pa risano, ter vsebina rubrike: »Cicibanov rod«. Razumljivo, da so se izrekli tudi za drugo, ali močno je izstopalo v ospredje navedeno.

Vpraševali pa so me tudi, zakaj povestice in pravljice nič ni, isto njihovo težnjo sem opazil tudi pri izposojevanju mladinskih knjig. Vedno so njihove roke segale po pravljicah in so se kar tepli zanje.

V začetku sem se skoraj čudil takim izjavam, pozneje pa ne, ker še mi odrasli sami zelo radi posežemo po lepih pravljicah in knjigah s slično vsebino. Pač tudi oni občutijo težo realnega življenja v le njim razumljivim oblikam in se kot mi odrasli radi začejejo v svet, v katerega potencirajo male lepote življenja, s svojimi težnjami in potrebami — v »Cicibanov svet...!«

Razni taki momenti in iz njih izišli namigi nam naj bodo prav dobrodošli, ker so življenjsko konkretni.

Ze proti koncu drugega letnika so se vsi z našimi nad vsebino, da jim je pretežka, da jih torej ni vedno samoposebi notranje zgrabila, da ni vzbudila veselja do čitanja. In to je silno mnogo! Mnogo, oziroma vse storimo, da v otroku izcimimo željo, slast, hotenje po čitanju. Kadar je to, potem si že sam išče raznega čtiva. Dokler pa ni tega, pa nič ne pomaga, četudi zastoj delimo čtivo. To pa izvabi, izščegeta iz njih samih le taka vsebina, kakoršnje si žele sami, ne pa taka, kot jo mi hote nudimo po raznih »vzgojnih načelih« in pa češ, saj je za mladež, bo že dobro!

To nezadovoljstvo se je poostriilo in povečalo z letošnjimi tremi številkami. Pravijo, da mnogokaj ne razumejo, vsebinsko kot besedno. Primer: Članek o slikarju F. Tratniku,

ki je sam po sebi krasen — ampak za srednješolski list, ne pa za v list, ki je namenjen ljudskošolski mladini. To je pretežka filozofija zanje. Potem pa stavki: »Zvedeli boste ob Tratniku tudi še kaj o socialni in literarni umetnosti, o ekspresionizmu, surrealizmu in o novi stvarnosti...« itd. Ja, to so danes veliki problemi — res, da za mladino, ampak ne za osnovnošolsko! Bom odkrit: Zadovoljil je mene ta članek in sem ga ponovno prečital, imel sem užitek in zato bi sodil v list kot je »Mentor« ali kaj sličnega. Dobil sem občutek, da bi po taki vsebini »Naš rod« postal srednješolski list. Da se pa bomo razumeli, ker se pri nas rado polemizira: Nič nisem proti vsebini, obratno, samo v ta list ne spada. Ni to samo moje osebno mnenje, ne! To je mnenje otrok! Saj oni imajo pravico, če je njihov list, ali ne? Samo njihove želje in potrebe tukaj iznesem. To je njihova zahteva. Da bi pa »Naš rod« bil za osnovno šolo in za srednjo, to pa je nemogoče! S tem bi izgubil svoj smisel, svoje poslanstvo. Kolikor pa bi se pridobilo naročnikov med srednješolci, toliko, ali pa še več pa bi jih padlo med osnovnošolsko mladežjo. Dvema gospodarjema je težko služiti. Še enemu vedno ne lahko. Nam naj bo na tem, da bomo prilicili in uklješili »Naš rod« kolikor mogoče vsej osnovni šoli.

V zadnjih treh številkah tekočega šol. leta so najbolj užgale Ribičičeve »Zabe«, ki so res klasične, odlične pa tudi v Justinovih ilustracijah. Tako so dobili vsaj odličnega domačitelja za Milčinskega, ki ga sedaj pogrešajo med imeni. Škoda, da ni enakih in podobnih stvari več, oziroma več Ribičičev med nami.

Ugodili so jim tudi Bogomir Magajna: »Jezus v cirkusu«, M. Kmetova: »Soldatek«, F. Bevč: »Moja bridka sablja« in pa zopet in zopet rubrika »Cicibanov rod«.

Pač pa na višji stopnji radi hlastajo po realnem čtivu, za katerega je vedno v primeren obliki in v zdravem razmerju z drugo vsebino preskrbljeno.

Ni moj namen (četudi ta snov o »Našem rodu« zasluži temeljite razprave) kritikovati, kot je razvidno; obratno: le želja, kako je v tem oziru v vaški šoli, v mladih in zdravih dušah kmetskih otrok.

Saj se že mnogokrat slišijo razne opazke, da je za nič »Naš rod« itd. Ni pa seveda nič lažjega, kot izpljuniti tako uničujočo sodbo. Ker pa je res to list, katerega življenje in smrt je v veliki meri odvisen od nas učiteljsva, zato mu pomagajmo z razširjanjem, pa še v večji, globlji meri z raznimi nasveti in dognanji.

Povsod ne bodo iste in enake ugotovitve, nič zato, treba jih je prvo vedeti, nato povedati in nato se šele da tudi stvar urediti dati v nekem potrebnem razmerju in odnosu do različnih oblik in načinov življenja, ki ga živi naša mladina. In zato vsi, ki vam je na srečo stvar, oglasite se z raznimi konkretnimi ugotovitvami in predlogi, da bomo vsak na svoj način pomagali na nam zanimivi in mladini koristni stvari.

Ne mislim pa na kako brezplodno teoretsko polemiziranje, izigravanje in da bi se takole v vročičnih naziranjih in načelih o pisanju za mladino vlekli in se trgali. Ne! Nekaj konkretnega, kar je izšlo iz njih samih za nje same, do česar imajo pravico terjati od nas, mi pa dolžnost dajati odgovor.